

Sygn. akt III AUa 438/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.) SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: st. prot. sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2019 r. w Lublinie

sprawy M. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wypłatę wyrównania emerytury

na skutek apelacji M. T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 31 stycznia 2018 r. sygn. akt VIII U 1847/17

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustala M. T. prawo do wyrównania emerytury za okres od (...) do (...);

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz M. T. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Jacek Chaciński Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

III AUa 438/18

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z 13 czerwca 2017 roku, na podstawie przepisów art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2016, poz. 887) odmówił wnioskodawczyni M. T. wypłaty wyrównania emerytury za okres od(...) do (...). W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 29 sierpnia 2016 roku wnioskodawczyni przyznano emeryturę od 1 sierpnia 2016 roku, i jednocześnie zawieszono prawo do jej wypłaty w związku z kontynuowaniem zatrudnienia.

Od dnia 1 września 2016 roku wznowiono wypłatę emerytury w związku z rozwiązaniem stosunku pracy. Następnie 11 kwietnia 2017 roku ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie emerytury nauczycielskiej, która została przyznana ubezpieczonej od 1 kwietnia 2017 roku

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniosła M. T., domagając się jej zmiany poprzez ustalenie obowiązku wyrównania przez ZUS emerytury. W uzasadnieniu wskazała, że składając wniosek o emeryturę w dniu 1 sierpnia 2016 roku, domaga się przyznania emerytury na podstawie Karty Nauczyciela. Przy dokonywaniu przez ZUS ustalenia wysokości emerytury pominięto ten fakt i zastosowano mniej korzystny sposób naliczania emerytury. Dopiero po rozpoznaniu wniosku z kwietnia 2017 roku dokonano korekty wysokości emerytury.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 31 stycznia 2018 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że M. T. urodziła się w dniu (...), wniosek o emeryturę złożyła w dniu 1 sierpnia 2016 roku. W chwili jego składania była zatrudniona w Szkole Podstawowej im. A. M. w Ż..

Decyzją z dnia 29 sierpnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od 1 sierpnia 2016 roku tj. od miesiąca złożenia wniosku o świadczenie na podstawie cyt. ustawy emerytalnej. Emerytura wyliczona na podstawie art. 183 cyt. ustawy wyniosła 2612,94 złotych. Jednocześnie organ rentowy zawiesił prawo do wypłaty świadczenia z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

W dniu 31 sierpnia 2016 roku wnioskodawczyni zwróciła się o wypłatę emerytury w związku z ustaniem zatrudnienia. Dołączyła do wskazanego wniosku świadectwo pracy z którego wynika, że stosunek pracy ustał dnia 31 sierpnia 2016 roku.

Decyzją z dnia 22 września 2016 roku organ rentowy wznowił wypłatę świadczenia od 1 września 2016 roku.

W dniu 11 kwietnia 2017 roku skarżąca złożyła ponowny wniosek o ustalenie prawa do emerytury zaznaczając symbol (...).

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2017 roku organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury na podstawie ustawy emerytalnej i ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku - Karty Nauczyciela (Dz.U. z 2016 roku, poz.887 ze zm.) - zwana dalej Kartą Nauczyciela. Ustalił jej wysokość na kwotę 3085, 59 złotych.

W dniu 5 czerwca 2017 roku M. T. złożyła wniosek o wypłatę wyrównania emerytury od(...) do (...). Zaznaczyła że już w dniu wydawania decyzji z dnia 22 września 2016 roku spełniała warunki do ustalenia prawa do emerytury nauczycielskiej na podstawie Karty Nauczyciela.

Zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Przepis art. 47 ustawy emerytalnej stanowi, że odrębne przepisy określają zasady przechodzenia na emeryturę, bez względu na wiek, nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku. Ubezpieczona urodziła się w dniu w dniu (...), zatem dotyczą jej zasady przechodzenia nauczycieli na emeryturę, bez względu na wiek, zawarte w przepisach 88 ust. 1 i 1a Karty Nauczyciela. Przepis art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela jest regulacją szczególną w stosunku do przepisów ustawy emerytalnej i w zakresie uprawnień emerytalnych nauczycieli normuje wszystkie wymagania, których spełnienie uprawnia nauczyciela do przejścia na emeryturę w niższym wieku.

Warunki skorzystania z uprawnienia do przejścia na emeryturę bez względu na wiek na podstawie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela są następujące:

1) posiadanie 30. letniego okresu zatrudnienia, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej, a w przypadku nauczycieli szkolnictwa specjalnego - 25. letniego okresu zatrudnienia, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej w szkolnictwie specjalnym;

2) rozwiązanie na swój wniosek stosunku pracy.

Sąd Wskazał, że w dniu składania pierwszego wniosku o emeryturę tj. 1 sierpnia 2016 roku ubezpieczona pozostawała w stosunku pracy, który miał ulec rozwiązaniu z dniem 31 sierpnia 2016 roku, okoliczność ta następnie potwierdzona została świadectwem pracy. Dopiero po wydaniu decyzji z dnia 29 sierpnia 2016 roku o przyznaniu prawa do emerytury na podstawie ustawy emerytalnej z wnioskodawczynią rozwiązano stosunek pracy. Tym samym skarżąca w dniu wydawania decyzji z dnia 29 sierpnia 2016 roku nie spełniała warunków do przyznania jej prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela. Natomiast w dniu 31 sierpnia 2016 roku złożyła jedynie wniosek o wypłatę emerytury, a nie przyznanie emerytury nauczycielskiej.

Dopiero w dniu 11 kwietnia 2017 roku skarżąca złożyła ponowny wniosek o prawo do emerytury, na podstawie którego organ rentowy miał podstawę do ustalenia skarżącej prawa do emerytury nauczycielskiej na mocy art. 88 Karty Nauczyciela w związku z art. art. 47 ustawy emerytalnej.

Zdaniem Sądu Okręgowego zasadnie organ rentowy przyznał wnioskodawczyni emeryturę nauczycielską od 1 kwietnia 2017 roku. Nie było żadnych podstaw, biorąc nawet pod uwagę, że wnioskodawczyni rozwiązała stosunek pracy z dniem 31 sierpnia 2016 roku, aby organ rentowy ustalił skarżącej prawo do emerytury przed złożeniem wniosku z dnia 11 kwietnia 2017 roku. Generalną zasadą jest, że świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, nie wypłaca się świadczeń za okres wsteczny, poprzedzający złożenie stosownego wniosku.

W tej sytuacji, wypłata emerytury nauczycielskiej ustalonej na podstawie ustawy emerytalnej i Karty Nauczyciela winna nastąpić od 1 kwietnia 2017 roku, gdyż jest to najwcześniejsza możliwa data (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej).

Od tego wyroku apelację wniosła wnioskodawczyni M. T. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucała:

1. Błędą wykładnię art.88 Karty Nauczyciela poprzez przyjęcie, że nie jest możliwe przyznanie prawa do emerytury nauczycielskiej z Karty nauczyciela przed ustaleniem stosunku pracy, następnie zawieszenie jej wypłaty do czasu rozwiązania stosunku pracy;
2. błędą wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art.53 w związku z art.24 i 47 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyjęcie, że w przypadku złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury z Karty Nauczyciela przed ustaniem zatrudnienia można wyłącznie ustalić nabycie prawa do emerytury z ustawy emerytalnej;
3. błędy w zakresie ustalenie stanu faktycznego dotyczące wniosku z dnia 1 sierpnia 2016 roku polegające na przyjęciu, że wniosek ten dotyczył przyznania emerytury na zasadach ogólnych wbrew twierdzeniom powódki, że złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury nauczycielskiej.

Wnosiła o zmianę wyroku i ustalenie wypłaty wyrównania emerytury za okres od (...) do (...).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, a jej uwzględnieniem skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że organ rentowy przy przyjęciu wniosku wnioskodawczyni 1 sierpnia 2016 roku popełnił błąd wadliwie go klasyfikując. Wnioskodawczyni wypełniła wniosek zgodnie z jego rubrykami. W kwestionariuszu w dziale III są wymienione rodzaje świadczeń, jakich wniosek dotyczy. Wśród 10 różnych propozycji (emerytura, świadczenie przedemerytalne, renta socjalna, renta inwalidzka (!), emerytura pomostowa, renta z tytułu niezdolności do pracy, nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, emerytura częściowa, renta rodzinna i uposażenie(?)) nie ma wymienionego świadczenia, o jakie wnioskodawczyni chciała faktycznie się ubiegać. Stąd też zaznaczyła rubrykę „emerytura” jako najbliższą znaczeniowo. Do wniosku dołączyła zaświadczenie o zatrudnieniu w charakterze nauczyciela legitymując tym staż pracy ponad 20 letni w tym zawodzie oraz 30 letni staż ogólny. Dołączyła również

oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy z dniem 31 sierpnia 2016 roku. Wszystkie te okoliczności wskazują, że organ rentowy miał wszystkie dane i wymagane dokumenty, aby od razu rozstrzygnąć prawidłowo ten wniosek i ustalić prawo do emerytury nauczycielskiej na podstawie art.88 ustawy Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. z 2018 roku, poz.967) oraz obliczyć wysokość tego świadczenia. Przepis § 34 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), stanowi, że w razie odmowy prawa do świadczenia, o którego przyznanie zainteresowany zgłosił wniosek, organ rentowy informuje zainteresowanego o możliwości ubiegania się o inne świadczenie lub świadczenie ustalone przez organ rentowy na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli z akt sprawy wynika, że miałby do niego prawo. Z przepisu tego wynika obowiązek organu rentowego o udzielaniu ubezpieczonym informacji o możliwości ubiegania się o świadczenie, którego prawo może zostać ustalone w oparciu o przedłożonego przez niego dokumenty, ale przede wszystkim obowiązek przeprowadzenia analizy dokumentów składanych przez osoby ubiegające się o świadczenia pod kątem spełnienia przesłanek do ich uzyskania. Wprawdzie organ rentowy decyzją z dnia 29 sierpnia 2016 roku wprost nie odmówił wnioskodawczyni prawa do świadczenia, ale nie przyznał świadczenia, o które wystąpiła. W razie wątpliwości istniała też możliwość wezwania jej do sprecyzowania żądania, czego organ nie uczynił.

Wnioskodawczyni, gdy uzyskała do koleżanek informację o wysokości ich emerytur, udała się ponownie do organu rentowego i ponownie złożyła wniosek na wymaganym kwestionariuszu – tożsamy z wnioskiem z dnia 1 sierpnia 2016 roku, z tym, że jakiś pracownik organu rentowego zaznaczył wówczas na pierwszej stronie kwestionariusza odręcznym pismem symbol świadczenia (...) oraz określenie „wniosek weryfikacyjny” (cokolwiek to oznacza).

W momencie złożenia przez wnioskodawczynię wniosku o wypłatę wyrównania od 1 września 2017 roku organ rentowy mógł jeszcze naprawić swój błąd, ustalając wysokości świadczenia przyznanego na wniosek z dnia 1 sierpnia 2016 roku i podjął wypłatę wyrównania od daty spełnienia przesłanek do emerytury nauczycielskiej czyli od dnia rozwiązania stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny uznając, że organ rentowy powinien ustalić wysokość emerytury wnioskodawczyni w oparciu o przepis art.53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 roku, poz.1270) i przyznać jej prawo do emerytury nauczycielskiej zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzje ustalając prawo do wypłaty świadczenia w wysokości ustalonej decyzją z dnia 26 kwietnia 2017 roku już od dnia (...).

Z tych względów i na mocy powołanych przepisów oraz na podstawie art.386 § 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisach art.98 KPC oraz § 9 ust.2 i § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800)